

Ljubljana, 11. januar 2021

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Minister Janez Cigler Kralj

Štukljeva cesta 44

1000 Ljubljana

Vlada Republike Slovenije

Predsednik Janez Janša

Gregorčičeva ulica 20–25

1000 Ljubljana

Zadeva: Poziv MDDSZEM in Vladi RS k uskladitvi mej povprečnega mesečnega dohodka na osebo (v EUR) za upravičenost do letnih denarnih prejemkov (otroški dodatek, državna štipendija, subvencija za vrtec ipd.) ter uskladitev višin transferjev

Spoštovani

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) predlagamo, da se v letu 2021 izvede uskladitev mej neto povprečnega mesečnega dohodka na osebo (v EUR) za ugotavljanje upravičenosti do letnih denarnih prejemkov (otroški dodatek, državna štipendija, znižano plačilo vrtca ipd.) ter izvede uskladitev višin transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih.

Res je, da je bila po podatkih SURS-a v letu 2020 prisotna negativna letna rast cen življenjskih potrebščin v višini -1,1 %, povprečna letna inflacija pa je znašala -0,1 %. Vendar pa pri pregledu posameznih proizvodov in storitev, ki sestavljajo t. j. »košarico dobrin« na podlagi katere se izračunava indeks cen življenjskih potrebščin, ugotovimo, da so se občutneje povečale cene nekaterih dobrin in storitev, ki za gospodinjstva predstavljajo največji delež izdatkov ter pomembno vplivajo na njihov življenjski standard in kupno moč. Podatki kažejo, da so se cene hrane in brezalkoholnih pijač povišale za 1 %, podražitev hrane je znašala 1,1 % (sadje za 5,2 %, meso 2,5 %), cene oskrbe z vodo in raznih storitev v zvezi s stanovanjem so se povišale za 5,7 % ter cene proizvodov in storitev iz skupine zdravstvo za 4,9 %. Na skupno negativno rast cen življenjskih potrebščin oziroma na deflacijo pa so najbolj vplivale nižje cene naftnih derivatov (cene goriv so se znižale kar za 18,8 %, cene tekočih pa za 14,6 %). (Vir: SURS)

Področje socialnih transferjev, namenjenih razvoju in enakim možnostim otrok, je v zadnjih letih utrpelo tudi kar nekaj zakonodajnih sprememb, ki so se odražale na znižanju prejemkov ter materialnemu in socialnemu položaju družin v Sloveniji. Poleg varčevalnih ukrepov, ki so globoko zarezali v prejemke družin v času zadnje gospodarske krize, se je v času konjunktore spremenil tudi način usklajevanja transferjev v smeri zmanjševanja pravic. In sicer je leta 2019 stopil v veljavo Zakon o spremembah Zakona o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji (ZUTPG-C), ki je spremenil usklajevanje višine transferjev v nominalnih zneskih iz dvakrat letno (prvič v juliju mesecu z rastjo cen življenjskih potrebščin v obdobju januar–junij tekočega leta in drugič v januarju z rastjo cen življenjskih potrebščin v obdobju julij–december) na zgolj enkrat letno v mesecu januarju. Meje dohodkov za ugotavljanje upravičenosti do pravic pa so bile vezane na % neto povprečne plače v RS in ne nominalno kot sedaj, kar se je leta 2017 spremenilo s sprejetjem Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS-G). Dejstvo je, da je rast neto povprečne plače v zadnjih letih rastla hitreje od rasti cen življenjskih potrebščin. Nenazadnje se kot izredno problematična v praksi kaže tudi sprememba koncepta otroškega dodatka, ki se šteje v cenzus za ugotavljanje upravičenosti do socialnih transferjev.

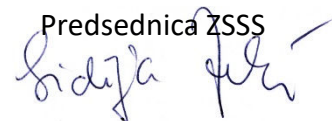
Praksa prav tako kaže, da so se v času COVID-19 stroški gospodinjstev z otroki še povečali, saj otroci zaradi zaprtja vrtcev in šol že več mesecev ostajajo doma. Družine imajo zaradi prehoda na šolanje na daljavo dodatne stroške kot so povišanje stroškov elektrike, interneta, nakup računalniške opreme ipd. Prav tako so zaposleni zaradi varstva in šolanja otrok primorani koristiti višjo silo in prejemajo nadomestilo plače. Vse to zmanjšuje razpoložljivi dohodek gospodinjstev in njihovo kupno moč. Enkratne solidarnostne pomoči za družine z otroci izplačane na podlagi interventne zakonodaje so nezadostne, kratkoročne narave in ne pomenijo dolgoročnejšega izboljšanja položaja (najranljivejših) družin.

V ZSSS ministrstvu za delo in vladi zato predlagamo, da se kljub ugotovljeni deflaciji v letu 2020 izvede uskladitev dohodkovnih mej upravičenosti do letnih pravic in uskladitev viših nominalnih zneskov transferjev upošteva rast povprečne neto plače v RS ter rast cen ključnih življenjskih potrebščin. Izvedba uskladitve je v letu 2021 v luči negativnih posledic, ki jih prinaša COVID-19 kriza nujno potrebna, da se prepreči dodatno materialno poslabšanje položaja družin.

Lep pozdrav

Lidija Jerkič

Predsednica ZSSS

Poslano na e-naslove.